

7 • SINIF

VIDEO ÇÖZÜM İÇİN
KAREKODU OKUTUNUZ.

SOSYAL BİLGİLER

Defter Kitap

YASİN ALTINTAŞ

ALİ BİLGİN

YAVUZ KORKMAZ

OKTAY GÜLMEZ

HİHAL ÖZDİLEK

AYKUT ORÇUN ERCAN

HİHAL ÖZDİLEK

VEYSEL GÜL

ABDULHAMİT EMEKLİ

YAYIN KOORDİNATÖRÜ

HÜLYA BODUKCU
KAZİM EMEKLİ

EDİTÖR

RAMAZAN ATAĞ

GRAFİK TASARIM
DİZGİ

YASİN ALTINTAŞ
OKTAY GÜLMEZ
YAVUZ KORKMAZ
HİLAL ÖZDİLEK
NADİR EKİCİ

YAZAR

BASIM YERİ

Copyright©

Bu kitabın her hakkı yayınevine aittir.

Hangi amaçla olursa olsun bu kitabın tamamının ya da bir kısmının kitabı yayınlayan yayınevinin önceden izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılması, yayınlanması ve depolanması yasaktır.

ISBN: 978-625-7870-83-2

Sevgili Öğrenciler,

Eğitim modelinin güncellendiği; biyolojik, dijital ve fiziksel çağa doğru ilerlediğimiz bu süreçte sınavların amaç değil araç olarak yapılandırılması söz konusu. Bu kapsamda “Liselere Giriş” ve diğer sınavlarda sizlerden sadece soru çözmeniz değil; günlük hayatla ilişkilendirme, problem çözme, sorgulama, analiz etme gibi üst düzey bilişsel becerileri kullanmanız istenmektedir.

Mozaik Yayınları olarak deneyimli ve fenomen kadromuzla “İntro Defter Kitap” serimizi hazırlarken bilgiyi öğrenme, öğrendiğini kavrama ve kavradığını uygulama işleyişini merkeze alan bir yaklaşımı benimsedik. Bu doğrultuda kitabımızı tamamen kazanımlara uygun, basitten karmaşığa ve günlük hayat ile ilişkilendirerek hazırladık.

Mozaik İntro Defter Kitap Serimizde,

Öğrenme Alanı; ilgili kazanım detaylı konu anlatımı

Etkinlik; ilgili kazanımın etkinlik uygulamaları

Kazanım Testi; ilgili kazanımın temel düzeydeki testi

Yazılıya Hazırlık; 2 dönemdeki 4 yazılıya hazırlık çalışmaları

Ünite Değerlendirme Testi; ilgili ünitenin yeni nesil sorularla değerlendirilmesi

Bölümleri yer almaktadır. Bu bölümleri belirtildiği gibi hiyerarşik bir düzende ele alarak sizlerde kalıcı öğrenmenin gerçekleşmesini amaçladık.

Kitabımızın öğretmenlerimizin değerli emeklerine bir destek, öğrencilerimizin değerli çalışmalarına bir kaynak olması umuduyla ...

Abdulhamit EMEKLİ
Mozaik Yayınları Koordinatörü

İÇİNDEKİLER

1. ÜNİTE

☞ BİREY VE TOPLUM

İletişimi Etkileyen Tutum ve Davranışlar	7
Olumlu İletişim Yolları	16
Hızlı İletişim Güçlü Toplum	24
İletişim Özgürlüğü	31
Ünite Değerlendirme Testi	40

2. ÜNİTE

☞ KÜLTÜR VE MİRAS

Beylikten Cihan Devletine - 1	45
Beylikten Cihan Devletine - 2	55
Beylikten Cihan Devletine - 3	64
I. Dönem I. Yazılı	75
Osmanlı Devleti'nin Fetih Siyaseti - 1	77
Osmanlı Devleti'nin Fetih Siyaseti - 2	87
Avrupa'da Uyanış - 1	95
Avrupa'da Uyanış - 2	103
Osmanlı Devleti'nde Islahat Hareketleri	113
Osmanlı Devleti'nden Kalan Mirasımız	126
Ünite Değerlendirme Testi	136
I. Dönem II. Yazılı	139

3. ÜNİTE

☞ İNSANLAR YERLER VE ÇEVRELER

Geçmişten Günümüze Yerleşme	143
Tablo ve Grafiklerle Ülkemizin Nüfusunun Özellikleri - 1	153
Tablo ve Grafiklerle Ülkemizin Nüfusunun Özellikleri - 2	164
Nedeniyle Sonuçlarıyla Göç	176
Yerleşme ve Seyahat Özgürlüğü	186
Ünite Değerlendirme Testi	194

4. ÜNİTE

☞ BİLİM, TEKNOLOJİ VE TOPLUM

Geçmişten Günümüze Bilginin Serüveni	201
Bilimin Öncüleri	209
Her Yenilik Geleceğimize Bir Katkıdır	219
Özgür Düşüncenin Bilime Katkısı	227
Ünite Değerlendirme Testi	232

5. ÜNİTE

☞ ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM

Topraktan Üretiriz, Toprağı Yönetiriz	237
Üretim Teknolojisi Hayatımızı Etkiliyor	247
II. Dönem I. Yazılı	256
Vakıf Demek, Medeniyet Demek	258
İşin Ehli İnsan Yetiştirmek	265
Hayalimdeki Meslek	272
Dijital Teknoloji	278
Ünite Değerlendirme Testi	285

6. ÜNİTE

☞ ETKİN VATANDAŞLIK

Demokrasinin Serüveni	291
Atatürk'ten Milletimize Armağan	298
Anayasadan Gelen Güç	304
Hakimiyet Milletindir	311
Ünite Değerlendirme Testi	318

7. ÜNİTE

☞ KÜRESEL BAĞLANTILAR

"Yurtta Barış Dünyada Barış"	323
Ekonomiye Yön Veren Kuruluşlar	329
II. Dönem II. Yazılı	336
Kalıp Yargılar ve Biz	338
Küresel Sorunlara Çözüm Üretiyoruz	343
Ünite Değerlendirme Testi	350
Cevap Anahtarı	353

DEFTERİMİ TANIYORUM

ÖĞRENME ALANI

İlgili kazanımın detaylı bir şekilde konu anlatımı yer almaktadır.

ETKİNLİK

İlgili kazanıma ait bol sayıda ve çeşitlikte etkinlikler yer almaktadır.

1

KAZANIM TESTİ

İlgili kazanıma ait temel düzeyde soruların yer aldığı kazanımın pekiştirilmesinin amaçlandığı bölümdür.

ÜNİTE DEĞERLENDİRME TESTİ

İlgili ünitenin LGS soru sayısı ile aynı olacak şekilde hazırlanan ve de ünitenin değerlendirilmesinin yer aldığı bölümdür.

YAZILIYA HAZIRLIK

Yıllık plana göre yazılı tarihlerinin olduğu konuları kapsayacak şekilde hazırlanan çalışmalarımızdır.

BİREY VE TOPLUM

ÜNİTE

1

BİREY VE TOPLUM

- 7.1.1. : İletişimi etkileyen tutum ve davranışları analiz ederek kendi tutum ve davranışlarını sorgular.
- 7.1.2. : Bireysel ve toplumsal ilişkilerde olumlu iletişim yollarını kullanır.
- 7.1.3. : Medyanın sosyal değişim ve etkileşimdeki rolünü tartışır.
- 7.1.4. : İletişim araçlarından yararlanırken haklarını kullanır ve sorumluluklarını yerine getirir.

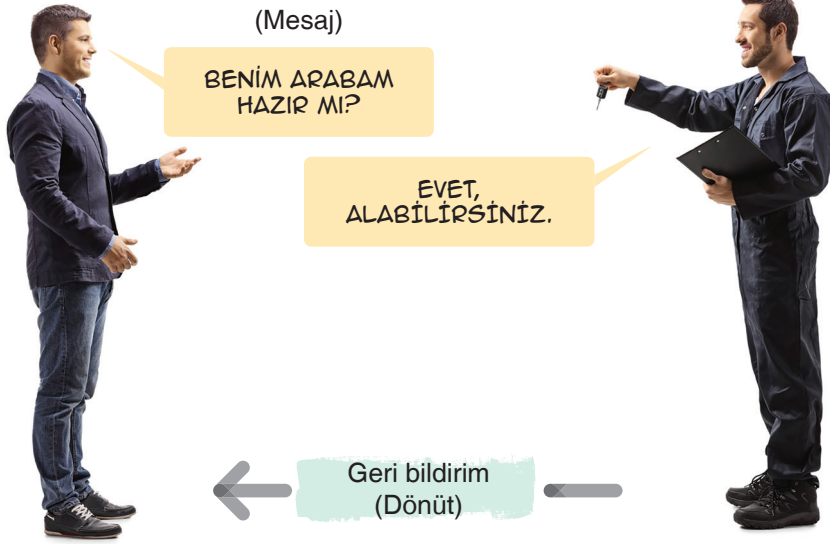

İLETİŞİM

İletişim: Duygu, düşünce veya bilgilerin akla gelebilecek her türlü yolla başkalarına aktarılmasıdır. İletişim sözcüğünün kökü "ilmek" yani "bağlanmak" fiilinden gelmektedir.

Kaynak

Alıcı

Bir başka ifade ile iletişim, "kaynak" ile "alıcı" arasındaki mesaj alışverişi olarak da ifade edilebilir.

İletişimin olması için en az iki kişi olmalı, kişilerin birbirinden haberdar olmaları ve kişiler arasında mesaj ile dönütler gerekmektedir. İletişim bireyin kendini tanıması ile başlar.

İletişim Türleri

1 SÖZLÜ İLETİŞİM

Duygu ve düşüncelerimizin sözcüklerle aktarılmasıdır. Konuşarak kurduğumuz iletişim şeklidir.

2 SÖZSÜZ İLETİŞİM

Beden hareketleri, jestler, mimikler, ses tonu, fiziksel görüntü ve kıyafetler gibi sözlü olmayan unsurları ifade eder.

3 YAZILI İLETİŞİM

Yazı kullanarak gerçekleştirdiğimiz iletişim şeklidir. Mektuplar, elektronik postalar, kısa mesajlar vb. yazılı iletişime örnektir.

KAVRAMLAR

KAYNAK

İletinin çıktığı ilk yerdir. İletiyi gönderen kişi, topluluk, kurum veya kuruluş kaynak olabilir. Örneğin, ilköğretim Haftası etkinliklerinde konuşma yapan bir öğretmen, kaynağı ifade eder.

ALICI

Kaynağın bir iletii hedef olarak seçtiği kişi, topluluk kurum veya kuruluştur. Örneğin; ilköğretim Haftası etkinliklerinde konuşmayı dinleyen öğrenciler, veliler ve öğretmenler birer alıcıdır.

İLETİ (MESAJ)

Kaynak tarafından aktarılan bilgi, tutum ve davranışlardır. Kutlama etkinliklerinde temel eğitimin önemini anlatan bilgi bir iletidir.

KANAL

İletinin aktarılmasında kullanılan yöntemdir. Söz, yazı, beden dili vb.

GERİ BİLDİRİM

İletinin alıcı tarafından alınıp alınmadığını ifade eder. "Dönüt" olarak da adlandırılmaktadır.

NOTLARIM

EMPATİ

Nasreddin Hoca günden bir gün eşeğinden düşer ve acıyla kıvrınır. Hocanın başına toplanan köylüler, "Hemen bir doktor çağırın" diye bağırırken hoca "Bana doktor değil eşekten düşmüş birini bulun." diye bağırır.

DİKKAT

- Empati kuran kişi kendi duygularından ödün vermez.
- "Ben olsam ne yapardım?" sorusu empati sürecini başlatır.
- Empati karşımızdaki insanı anlamaya yöneliktir.
- Çok boyutlu düşünme yeteneğimiz gelişir.

KAVRAM

ÖN YARGI

Ön yargı, bir kimse veya bir şeyle ilgili olarak belirli şart, olay ve görüntülere dayanarak önceden edinilmiş olumlu veya olumsuz yargılardır.

DİKKAT

İnsanlar arasında doğru bir iletişim olabilmesi için birbirimize karşı ön yargısız bir tutum sergilemeliyiz.

Etkili İletişim

Verilmek istenen mesajın en kısa sürede ve en net şekilde karşı tarafa aktarılmasına **etkili iletişim** denir.

Etkili iletişim kurmak insanlarla ilişkilerimiz açısından da çok önemlidir. Sözlü iletişim sırasında, ses tonumuz, kelimeleri vurgulama biçimlerimiz, vücut hareketlerimiz ve yüz ifadelerimiz konuşmanın içeriği kadar etkilidir.

Etkili Bir İletişimde Nelere Dikkat Etmek Gerekir?

1. Empati kurmak: Kendimizi karşımızdaki kişinin yerine koyup onun duygu ve düşüncelerini anlamaktır.
2. Kendini doğru ifade etmek: Anlatmak istediğimizi açık ve anlaşılır bir biçimde anlatmaktır.
3. Etkili reddetmek: Net bir şekilde kırııcı olmadan reddedebilmektir.
4. Etkili dinlemek: Karşımızdaki kişinin söylediklerini doğru anlamak ve o kişiye doğru anladığımızı hissettirebilmektir.
5. Farklılıklara saygılı olmak: İnsanları fiziksel ve kültürel özelliklerinden dolayı küçümsemeyip onlara saygı duymaktır.
6. Gülümsemek.
7. Dikkatini karşıdaki kişiye vermek.
8. Göz teması kurmak.
9. Beden dilini kullanmak.
10. Kısa ve net mesaj vermek.

Beden Dili

El-kol, ayak-bacak ve baş hareketlerimiz **jest**; yüz ifadelerimiz ise **mimik** olarak adlandırılır. Jest ve mimikler tek başlarına bir iletişim aracı olarak kullanılabilirken aynı zamanda sözlü iletişimi desteklemek için de kullanılabilir. Jest ve mimikler iletişimin niteliğini doğrudan etkiler. Bu nedenle iletişimde jest ve mimikleri doğru kullanmaya özen göstermeliyiz..

Aşağıda farklı jest ve mimiklere sahip bireylere ait görseller yer almaktadır. Verilen jest ve mimiklerin ne anlama geldiğini altlarına yazınız

NOTLARIM

Etkili İletişim

Etkili iletişim kişilerin gelişimine katkı sağladığı gibi topluma uyumu da etkiler. Alışkanlıklarımız, iletişim kurmada ve sürdürmede oldukça önemli bir rol oynar. Bazen yaptığımız hatalar iletişimi kesintiye uğratar. Bu sebeple konuşmacı veya dinleyici olduğumuz durumlarda etkili iletişime engel olacak tutum ve davranışlardan kaçınmalıyız.

İletişimi Olumsuz Etkileyen Sorunlar Neler Olabilir?

1. Karşımızdaki insanı eleştirmek, suçlayıcı davranmak ve yargılamak.
2. Sözümden dönmek, alay etmek, oyalayıcı davranmak.
3. İnsanlara takma isimleriyle hitap etmek.
4. Argo (Düşük seviyeli sokak ağzı) ve hakaret içeren konuşmalar yapmak.
5. Ben dili yerine sen dilini kullanmak.
6. Ön yargılı davranmak: İnsanları oldukları gibi kabul etmemek.
7. Dikkatsiz dinlemek.
8. Sürekli aynı ses tonu ile konuşmak.
9. Emir vermek.
10. Nutuk çekmek.
11. Konuyu saptırmak.
12. Tehdit etmek.

Tarihimizde çok önemli yer edinmiş bazı kişilerin iletişimle ilgili söylediği sözlere bir göz atalım:

Söz ola kese savaşı, söz ola kestire başı,
Söz ola ağılı aşı, bal ile yağ ede bir söz.

Yunus Emre

...Açık sözlü ol! Her sözü üstüne alma! Gördüğünü söyleme, bildiğini bilme, sözünü unutma, sözü söz olsun diye söyleme. Sözünü muhatabına göre ayarlayasın oğul. Cahilin karşısında altınlarını çamura atmayasın oğul!

Şeyh Edabâli

NOTLARIM

DİKKAT

İletişimde yaşanan sorunlar, konuşmacıdan kaynaklanabileceği gibi dinleyiciden de kaynaklanabilir.

DİKKAT

“Öğüt verme” olumlu bir davranış gibi görünmekle birlikte sürekli hâle geldiğinde iletişim çatışmalarına sebep olabilmektedir.

BİLGİ KUTUSU

İletişimde insanların %7'si konuşulan sözleri, %38'i ses tonunu, %55'i beden dilini dikkate almaktadır.

UNUTMAYALIM

Dil, insanlar arasında anlaşmayı sağlayan en önemli unsurdur. Dil, toplumda uzlaşma ortamı oluşturur.

ETKİNLİK

ETKİNLİK – 1

Aşağıdaki verilen boşlukları uygun kavramlarla tamamlayınız.

Kullanılan Yöntem ve Araçlara Göre İletişim Türleri

1. ....

- Konuşarak yapılan iletişimdir.

ÖRNEK

- .....
- .....
- .....

2. ....

- Yazı kullanılarak yapılan iletişimdir.

ÖRNEK

- .....
- .....

3. ....

- Beden hareketleri, jest ve mimiklerle yapılan iletişimdir.

ÖRNEK

- .....
- .....

ETKİNLİK – 2

Aşağıda verilen ifadeler doğru ise “D” yi yanlış ise “Y” yi işaretleyiniz.

İFADELER

- 1 İletişim; duygu, düşünce ve bilgilerin farklı yollarla başkalarına aktarılmasıdır.
- 2 Günlük hayatımızın her alanında çevremizdeki insanlarla iletişime geçeriz.
- 3 Yazılı iletişim, en etkili iletişim türüdür.
- 4 İletişim birden fazla şekilde kurulur.
- 5 Sürekli aynı ses tonu ile konuşmak, iletişimi olumlu etkiler.
- 6 Dinleyici olduğumuzda sadece karşımızdakini dinlemeliyiz.
- 7 Etkili iletişim kurmak, kişinin gelişimine katkı sağlar.
- 8 Dinleyici seviyesinin üzerinde konuşmak iletişime zarar verir.
- 9 İletişim kurmak okulda başlar.
- 10 Mimikler; el-kol, ayak-bacak ve baş hareketlerimizin tümüdür.

D

Y

ETKİNLİK - 3

Aşağıda verilen ifadeler doğru ise "D" yi yanlış ise "Y" yi işaretleyiniz.

CÜMLELER		D	Y
1	Empati kurmak çaba gerektiren bir süreçtir.	☐	☐
2	Etkili iletişim kişinin kendini tanımasıyla başlar.	☐	☐
3	Başkalarına karşı ön yargılı olmak iletişimi kolaylaştırır.	☐	☐
4	Kurduğumuz iletişimde çevrenin etkisi vardır.	☐	☐
5	Sözlü ve yazılı iletişimin en önemli unsuru dildir.	☐	☐
6	Etkili iletişim kurmak için güzel konuşmak yeterlidir.	☐	☐
7	Sen dili ifadelerini kullanmak, karşıımızdaki kişiyi incitir.	☐	☐
8	Ses tonu, kurulan cümlelere farklı anlam yükler.	☐	☐
9	Empati kurmak iletişimi güçlendirir.	☐	☐
10	Ben dilinde kişi karşısındakine empati ile yaklaşır.	☐	☐

ETKİNLİK - 4

Aşağıdaki görsellerde mimiklerin ifade ettiği duyguları boşluklara yazınız.

1.	2.	3.	4.	5. ....

ETKİNLİK - 5

Sınıfta yapılacak olan başkanlık seçimi için aday olduğunuzu düşününüz. Sınıf arkadaşlarınızı etkileyip oylarını sizden yana kullanmaları için etkili bir konuşma örneği yazınız.

.....

.....

.....

.....

ETKİNLİK - 6

Aşağıdaki kutucuklarda yer alan soruları doğru cevaplayarak harfleri bulunuz. Bulduğunuz harfleri en altta bulunan şifre kutusuna yazarak şifreyi bulunuz.

1. Duygu, düşünce ve bilgilerin her türlü yolla başkalarına aktarılmasıdır.

İletişim

İ

Empati

D

2. İyi hazırlanmamış sunum metni iletişimde kimden kaynaklı bir sorundur?

Konuşmacı

L

Dinleyici

İ

3. Mehmet ve Sibel'in mesajlaşarak iletişim kurması hangi iletişim türüne örnektir?

Yazılı

E

Sözlü

N

4. Düşüncelerin el, kol ve bacak hareketleriyle anlatılmasına ne denir?

Mimik

I

Jest

T

5. Trafik polisinin gelen araca dur işareti yaparak aracı durdurması hangi iletişim türüne örnektir?

Sözlü iletişim

E

Sözsüz iletişim

İ

6. Dikkatini derse veremeyen öğrencinin yeni konuyu anlayamaması iletişimde kimden kaynaklı bir soruna örnektir?

Konuşmacı

M

Dinleyici

Ş

7. Düşüncenin yüz, göz, ağız ve kaş hareketleriyle anlatılmasıdır.

Mimik

İ

Jest

E

8. Öğretmenin öğrencilerine ders anlatması hangi iletişim türüne örnektir?

Sözlü iletişim

M

Sözsüz iletişim

K

ŞİFRE

1

2

3

4

5

6

7

8

ETKİNLİK - 7

Aşağıda verilen diyalogun iletişim öğelerine uygun ifadeleri yazınız.

Eda ve Ali ders arasında aşağıdaki konuşmayı yapmıştır.

Eda: Yarın matematik sınavımız varmış.

Ali: Öyle mi? Haberim yoktu. Hemen çalışmaya başlasam iyi olacak.

1. Gönderici: .....

2. Alıcı: .....

3. İleti: .....

4. Kanal: .....

5. Dönüt: .....

ETKİNLİK - 8

A. Aşağıda verilen baba ve çocuk arasında geçen diyalogun etkisiz iletişim olmasına sebep olan ifadeleri boşluklara yazınız.

Sorgulamak

Emir vermek

Tehdit etmek

Çocuk : Ödevimi yapmayacağım.

Baba : Hemen gel. Ödevlerini yapmazsan sınıfta kalırsın. (1. ....)

Çocuk : Biraz midem bulanıyor.

Baba : İlacını iç ve yanıma gel hemen. (2. ....)

Çocuk : Hiçbir şey yapmayacağım.

Baba : Bu akşam senin neyin var? (3. ....)

Çocuk : Bir şeyim yok ve gelmeyeceğim.

B. Yukarıda verilen diyalogun etkili bir iletişim hâlinde olması için yeniden yazınız.

1. **Çocuk** : .....
2. **Baba** : .....
3. **Çocuk** : .....
4. **Baba** : .....
5. **Çocuk** : .....
6. **Baba** : .....
7. **Çocuk** : .....

ETKİNLİK - 9

Aşağıda verilen ifadeleri uygun kavramla eşleştiriniz.

1 Kaynak tarafından aktarılan bilgi, tutum ve davranıştır.	2 İletinin alıcı tarafından alınıp alınmadığını kapsar.	3 İletinin aktarılmasında kullanılan yöntem ve yoldur.	4 Kaynağın iletiyi hedef olarak seçtiği kişi, topluluk ya da kuruluştur.	5 İletinin ilk çıktığı yerdir.
A Kaynak	B İleti	C Kanal	D Dönüt	E Alıcı

Cevaplar

1	2	3	4	5

1. İletişimin olabilmesi için;

- En az iki kişi olmalıdır.
- Kişiler birbirinden haberdar olmalıdır.
- Aktarılacak bir mesaj olmalıdır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bir iletişim örneği olamaz?

- A) Mustafa'nın yemek yiyen annesine "Afiyet olsun" demesi
- B) Alev'in arkadaşı ile yaptığı telefon görüşmesi bittikten sonra "Ne çok özlemişim." demesi
- C) Teknik direktörün maç öncesi takımına "Başarılar çocuklar." demesi
- D) Doktorun hastasına "İlaçlarını zamanında al." demesi

2. İnsanlar farklı yöntemlerle birbirleriyle iletişim kurabilirler.

Buna göre görseldeki insanlar hangi iletişim yöntemini kullanmışlardır?

- A) Yazılı iletişim
- B) Kitle iletişimi
- C) Sözlü iletişim
- D) Sözsüz iletişim

3. Ayşe, sosyal bilgiler sınavından düşük not almış ve çok üzülmiştir. Bu duruma arkadaşları aşağıdaki tepkileri vermiştir.

Annem şimdi sana çok kızacak.

Mustafa

Sınava çalışmamış mıydın?

Sena

Eminim ben senden daha yüksek not aldım.

Abdullah

Üzüldüğünü biliyorum. Daha iyi çalışıp notunu yükseltebilirsin.

Zeliha

Buna göre Ayşe'nin arkadaşlarından hangisi empati cümlesi kurmuştur?

- A) Mustafa
- B) Sena
- C) Abdullah
- D) Zeliha

4. "Sen ne söylersen söyle, söylediğin, karşıdakinin anladığı kadardır." Hz. Mevlâna

Hz. Mevlâna bu sözle iletişimde aşağıdakilerden hangisinin önemine dikkat çekmiştir?

- A) Konuşmacının yaklaşımına
- B) Dinleyicinin tutumuna
- C) Beden diline
- D) Empati kurmaya

5. Aşağıdaki tabloda iletişim türlerinin doğru olanlarının yanına "D", yanlış olanların yanına "Y" yazılacaktır.

İletişim türü	Örnek	D	Y
		Sözlü iletişim	Arkadaşımıza mesaj atmak
Sözsüz iletişim	Elimizi kaldırarak söz istemek		
Yazılı iletişim	Okulda yaşadıklarımızı annemize anlatmak		

Buna göre işaretlemelerin doğru olabilmesi için tablonun sırasıyla hangi seçenek ile doldurulması gerekir?

- A)

Y
D
Y

 B)

D
D
D

 C)

Y
D
D

 D)

Y
Y
D

6. Etkili konuşma yapmak isteyen bir kişi;

- I. Sürekli aynı ses tonu ile konuşma,
II. Dinleyiciler ile göz teması kurma,
III. Konuşmasını jest ve mimiklerle destekleme

durumlarından hangilerini yapmalıdır?

- A) Yalnız I B) I ve II
C) II ve III D) I, II ve III

- 7.

Türk ve Avrupa kültürüne göre gülme ifadesi, "içtenlikle kabul etme veya onaylama" anlamına gelirken, Asya kültüründe "memnun olmama" anlamına gelmektedir.

Bu bilgiye göre iletişim ile ilgili aşağıdakilerden hangisine vurgu yapılmıştır?

- A) Beden dilinin etkisiz olmasına
B) Sözlerin seçimine
C) Verilen mesajın net olmasına
D) Beden dilinde kültürel farklılığa

- 8.

I Göz teması kurmalıdır.

II Konuşmacıya ön yargılı davranmalıdır.

III Jest ve mimiklerini kullanmalıdır.

IV Karşıdaki kişiye vereceği cevabı düşünmemelidir.

Bu davranışlardan hangisi iyi bir dinleyicinin özelliği değildir?

- A) I B) II C) III D) IV

9. Etkili iletişimde bireyler, sosyal çevrelerinde kendilerini daha doğru ifade edebildikleri için daha iyi ilişkiler kurabilirler.

Buna göre, iletişimin insan ilişkilerine katkıları arasında;

- I. Günlük hayatta birçok soruna çözüm bulunmasına
II. Yanlış anlaşılmalara sebep olabilmesi
III. Bireyin özgüvenini artırması

ifadelerinden hangileri yer alır?

- A) Yalnız II B) I ve II
C) I ve III D) I, II ve III

Ad Soyad :

1	A	B	C	D
2	A	B	C	D
3	A	B	C	D
4	A	B	C	D
5	A	B	C	D
6	A	B	C	D
7	A	B	C	D
8	A	B	C	D
9	A	B	C	D
10	A	B	C	D
11	A	B	C	D
12	A	B	C	D
13	A	B	C	D
14	A	B	C	D
15	A	B	C	D
16	A	B	C	D
17	A	B	C	D
18	A	B	C	D
19	A	B	C	D
20	A	B	C	D

Optik No :

410

OLUMLU İLETİŞİM

Diyalog hâlinde bulunan kişi ya da kişilerin duygularının dikkate alınarak kurulduğu iletişim şekline **olumlu iletişim** denir.

Olumlu iletişim kurmanın yolları

- Yapıcı eleştiride bulunmak
- Jest ve mimikleri doğru kullanmak
- Ben dili kullanmak
- Bireysel farklılıklara saygı göstermek
- Türkçeyi doğru kullanmak
- Doğru konuşmak ve etkili dinlemek
- Ses tonunu iyi ayarlamak
- Güler yüzlü olmak
- Göz teması kurmak
- Empati kurmak

Etkili Dinleme

İletişim kurulan kişiyi yargılamadan, sözünü kesmeden, göz teması kurarak anlatılmak isteneni doğru biçimde aktarmaya **etkili dinleme** denir. Günümüzde iletişim çatışmalarının pek çoğunun sebebi etkili dinleme alışkanlığının olmamasıdır.

Etkili dinlemenin faydaları

- Dinlemek bilgiyi artırır.
- Dinlemek karşınızdaki insana saygıyı gösterir.
- Dinlemek olumlu ilişkiler kurmaya katkı sağlar.
- Dinlemek başkalarına ve kendimize yardım etmemizi sağlar.

İyi bir dinleyicinin özellikleri

- Dikkatini karşıdakine verir.
- Karşıdakinin sözünü kesmez.
- Dinlediğini gösteren tavırlarda bulunur.
- Göz teması kurar.
- Başka bir işle uğraşmaz.
- Önemli kısımları not alır.
- Dinlerken vereceği cevabı düşünmez.
- Empati kurar.
- Son sözü söylemek için uğraşmaz.
- Gerekğinde soru sormak için dinleme yapmaz.

ATASÖZÜ

İki dinle, bir söyle.
Söz gümüşse, sükut
altındır.

DİKKAT

Ortak paylaşımlar iletişimin olumlu bir şekilde devam etmesine katkı sağlar. Sosyal etkinliklere katılmak bu konuda bize yardımcı olur.

DİKKAT

Etkileyici konuşma ve etkin dinleme yapabilmek için kitap okuma alışkanlığı kazanmalıyız. Her kitap kelime dağarcığımızı zenginleştirir.

UNUTMAYALIM

Konuşmak birbirimizle ve çevremizle iletişim kurmanın en basit yoludur. Bu nedenle olumlu iletişim için konuşmaktan çekinmemeliyiz.

NOTLARIM

Kişiler arası ilişkilerde kullandığımız ifadeler iletişimin seyrini belirler. Yargılayıcı, suçlayıcı, eleştirici ifadeler iletişimi olumsuz etkilerken; destekleyici, empati kurucu, anlamaya yönelik hoşgörülü ifadeler iletişimi olumlu etkiler.

Yargılayıcı, sorgulayıcı ifadeler “**sen dili**”; destekleyici, kişisel duyguları ifade eden yapıcı ifadeler ise “**ben dili**” olarak adlandırılır.

BEN DİLİ

Ben dili, günlük konuşmalarımızda ne düşündüğümüzü ne hissettiğimizi birinci tekil şahıs ifadeleriyle belirten konuşma şeklidir.

- Ben dili, başkaları hakkında değerlendirme ve yorumlarımızı değil bizim duygu ve yaşantılarımızı açıklar.
- Direnç ve başkaldırmayı daha az ortaya çıkarır ve davranışın değişmesinde karşı tarafa sorumluluk verir.
- Kişiyi savunmaya itmez.
- Yakınlığı artırıcı, anlaşmazlığı azaltıcıdır.
- Konuşmalar davranışa yöneliktir.
- Girişken bireyler yaratır.

ÖRNEK

- “Derse geç kalmandan rahatsız oluyorum.”
- “Geç kaldığın için seni çok merak ettim.”
- “Geç kaldığında telefon açıp haber vermen içimi rahatlatıyor.”

SEN DİLİ

Sen dili, bireyin karşısındaki kişiyi hedef olarak konuşmasıdır. Sözcükler genellikle ikinci tekil şahıs ifadeleriyle kullanılır. Sen dili ifadeleri suçlayıcı mesajlar içerir.

- Olumsuz duyguları dile getiren, eleştiren ve hoşnutsuzluğunu belirten, olumsuz duygular ve sonuçlar doğuran dildir.
- Kişinin direnmesine, karşı gelmesine, kızmasına ve söz dinlememesine yol açar.
- Kişi konuşmaktan kaçınır.
- Konuşmalar kişiliğe yöneliktir.
- Çekingen bireyler yaratır.

ÖRNEK

- “Neden hep derse geç geliyorsun?”
- “Nerede kaldın?”
- “Saatin kaç olduğunun farkında mısın?”
- “Bir kez daha geç kalırsan, asla arkadaşlarına gidemezsin!”

NOTLARIM

UNUTMAYALIM

Sen dili yargılayıcı ve suçlayıcı bir dildir. İletişimi olumsuz etkiler.

UNUTMAYALIM

Ben dili iletişimi olumlu etkiler, kişiyi kırıcı ve suçlayıcı değildir.

İPUCU

BEN DİLİ = OLUMLU
SEN DİLİ = OLUMSUZ

UNUTMAYALIM

Toplum içinde yaşayan bireyler birbirleriyle sürekli etkileşim içindedir. Bu nedenle davranışlarımızda çevrenin etkisi olabileceği gibi her davranışımızın çevremize etkisi vardır.

İletişimde Çatışma ve Çözüm Yöntemleri

BİLGİ KUTUSU

İLETİŞİMDE ÇATIŞMA
İki taraf arasındaki anlaşmazlıklardır.

BİLGİ KUTUSU

UZLAŞMA

Anlaşmazlık durumunda uyuşmadır.

DİKKAT

Çatışma sonunda genellikle olumsuz duygular oluşur.

UNUTMAYALIM

Sorunu görmezden gelme, boyun eğme ve sen dilini kullanma çatışmaya örnektir.

UNUTMAYALIM

Empati, dinleme, iş birliği yapmak ve ben dilini kullanmak uzlaşmaya örnektir.

ÇATIŞMA

Toplumda insanlar sürekli birbirleriyle iletişim ve etkileşim hâlinindedir. Sürekli yeni insanlarla tanışır ve iletişim kurarız. İletişim sırasında farklı sebeplerden ötürü çatışma yaşayabiliriz. Çatışma genellikle insanların birbirlerine ön yargılı yaklaşımlarından, birbirlerini etkili dinleyemelerinden veya yanlış anlamalardan kaynaklanır.

Çatışmaları Çözüm Yöntemleri

KAÇINMA

İletişim çatışmaları yaşayan kişiler sorunu yok sayma, görmezden gelme, öteleme, yokmuş gibi davranarak çatışmaları çözebilir.

UZLAŞMA

Bireyler, kendi isteklerinden vazgeçerek, ödün vererek ve şartların karşılıklı kabulüyle çatışmaları çözebilir.

YAPICI TEPKİ

İletişim çatışmaları yaşayan kişiler karşılıklı dinleme ve konuşma, empati kurma, davranışın sebebini araştırma, çözüm yolları arama gibi arayışlara yönelebilirler.

NOTLARIM

ETKİNLİK – 1

Aşağıda verilen tabloda “Ben dili” ve “Sen dili” ifadelerine uygun örnekler yazınız.

Ben dili: Bireyin davranışlarını hedef alır.	Sen dili: Bireyin davranışlarını değil kişiliğini hedef alır.
<p>ÖRNEK: Seni görmeyince meraklandım.</p> <ul style="list-style-type: none"> • ..... • ..... • ..... • ..... • ..... • ..... • 	<p>ÖRNEK: Her zaman geç kalıyorsun!</p> <ul style="list-style-type: none"> • ..... • ..... • ..... • ..... • ..... • ..... • .....

ETKİNLİK – 2

Aşağıda verilen ifadelerin iletişimi olumlu ya da olumsuz etkilemesi durumuna göre “X” ile işaretleyiniz.

	İfadeler	Olumlu	Olumsuz
1	Konuşurken nazik olmak	☐	☐
2	Karşımızdaki kişiyi önemsemeden konuşmak	☐	☐
3	Kendimizi tam ve doğru şekilde ifade etmek	☐	☐
4	Karşımızdaki kişiye yapması gerekenleri nasihat şeklinde söylemek	☐	☐
5	Bir olayda görüşümüzü karşıımızdakine kabul ettirmeye çalışmak	☐	☐
6	Karşımızdaki kişinin konuşmasını alaycı tavırla dinlemek	☐	☐
7	Yapacağımız konuşmanın temasını planlamak	☐	☐
8	Karşımızdaki kişiyle göz iletişimi kurmak	☐	☐
9	Konuşurken ses tonu ve vurgulamalara dikkat etmek	☐	☐
10	Konuşmacıya karşı ön yargılı davranmak	☐	☐

ETKİNLİK - 3

Aşağıda verilen cümleleri "Ben dili" ve "Sen dili" olarak uygun kutucuğa "X" işareti yazınız.

	İfadeler	Sen Dili	Ben Dili
1	Her zaman geç kalıyorsun.	☐	☐
2	Derslerine hiç çalışmıyorsun.	☐	☐
3	Seni bulamayınca paniğe kapıldım.	☐	☐
4	Derslerinden geri kalman beni üzüyor.	☐	☐
5	Zayıf not alacağın belliydi.	☐	☐
6	Böyle giderse bir meslek sahibi olamayacaksın.	☐	☐
7	Canın yanacak diye kavga etmeni istemiyorum.	☐	☐
8	Sürekli aynı şeyi sorup duruyorsun.	☐	☐
9	Abine karşı daha saygılı olman gerektiğine inanıyorum.	☐	☐
10	Yatağını toplamadığın zaman üzülüyorum.	☐	☐

ETKİNLİK - 4

Aşağıda verilen ifadelerin olumlu ya da olumsuz olduğuna karar vererek doğru çıkışa ulaşınız.

